

Fortegnelse over, hvorledes Jordbrugene vare fordeelte, men det have de, som bekendt, dog ingenlunde paa alle Herredscointoirer, da denne Opkrævning sfeer ved Sognekogderne. Hvor der er Fæstegods, som altsaa staaer anført under Cet, have de heller ikke ved vedkommende Retskriver en detailleret Fortegnelse over Jordbrugene. I Sogneforstanderskaberne burde de vel have, men de have tildeels ikke, og det, som de have, vil da være en Fortegnelse over de enkelte Jordbrugs Fordeling, men ikke over Eiendommene, saaledes som det synes, at Udvalget antager. Jeg troer vel, at Sogneforstanderskaberne burde have Hartkornsfortegnelser for deres eget Brug, men det er ikke noget Sted paalagt dem at have dem, og det forekommer mig saaledes noget synderligt, at Amtstuen skal paalægge Herredsfogderierne — som Udvalget siger — og Sogneforstanderskaberne at berigtige deres Hartkornsfortegnelser, saalænge det ikke ved Lovgivningen er paalagt dem at føre nogen Hartkornsfortegnelse, som de kunde have at berigtige. Jeg vil altsaa, med Hensyn til Affattelsen af de paagældende Paragrapher, navnlig § 26, være tilbøielig til at holde paa Udkastet, idet jeg iøvrigt henholder mig til, hvad jeg tidligere har udtalt.

Ordføreren: Det er ikke af Udvalget foreslaaet, at Herredsfogderne skulle føre nogen Control med hele denne Sag, men kun, at de lige saavel som Sogneforstanderskaberne skulde uansrettes om de foregaaede Forandringer. Om der skulde være noget Amt i Landet, hvor den i Lovgivningen foreskrevne Regel, at de skulle fordele Udgifterne til Retsvidner, til Thing- og Arresthuus osv., ikke følges, kan jeg naturligtvis ikke vide, men jeg veed, at selv der vil den Alieilighed ikke være uoverkommelig at modtage en saadan Meddelelse. At de til at opfylde disse dem af Lovgivningen paalagte Forretninger bør have Hartkornsfortegnelser, og at disse kunne skaffes ganske stimpelt ved en Udskrift fra Amtstuen, og at de i saa Tilfælde bør holdes i Rigtighed, det troer jeg er vanskeligere at angribe end at forsvare, men Hovedsagen er, at det egentlige Tilsyn er henlagt til Sogneforstanderskaberne. Naar den ærede sidste Taler har formeent, at en hvilken som helst Overladelse til Brug af et Stykke af en Eiendom

herefter maatte betragtes som en Udskykning, saa troer jeg, at den ærede Indenrigsminister vil være enig med mig i, at dette ikke er Udskastets Mening, i alt Fald er det ganske vist ikke Udvalgets. Det tidligere Begreb af Udskykning er efter min Mening ikke undergaaet nogen anden Modification, end at Omdelingen af Fæstegodset tillige nu er bragt ind under den samme Regel, og om det kunde være en rigtig Conseqvent heraf ogsaa at overdrage Controlen derved til Amtstuerne, det er en Bemærkning, som fortjener Overveielse, men som vilde have større praktisk Betydning, dersom den havde støttet sig til et dertil sigtende Uendringsforslag. Men at man ikke, ved at udleie et Stykke af sin Jord, stiller dette fra sin Eiendom, eller gjør det til et særskilt Jordbrug, og at altsaa dertil hverken behøves nogen Landmaalerforretning eller nogen Anmeldelse for Indenrigsministeriet, det forekommer mig at være aldeles klart. Et saadant Jordstykke ophører ikke derved at være en uadskilt, en integrerende Deel af den Eiendom, hvortil den hørte og fremdeles hører. Derimod er det ganske vist, at Fæstefeder ingenlunde udgjøre blotte Aliquoddele af den Sædegaard, hvorunder de høre, men at de ere særskilte, selvstændige Jordbrug, om jeg tør sige saa, egne Retssubjecter, adskilte fra, endog i retlig Modsatning til den Hovedgaard, hvormed de i visse Henseender ere forbundne. At Fæsteren kaldes Bruger, frembyder derfor ikke mindste Bevis for, at man ikke skulde kunne bortleie en Engstrimmel, bortforpagte en Have, kort sagt, overlade Brugen af nogen Deel af sin Eiendom til en Anden, uden at denne Deel ved det Offentliges Mellemkomst skulde fremtræde og anerkjendes som et selvstændigt, et særligt Jordbrug.

Rosenørn: Den ærede Ordfører indrømmede, at Omdelinger af Fæstegods vare indbefattede i Loven; jeg spørger nu den ærede Ordfører, ved hvilket Udtryk i Loven ere Omdelinger af Fæstegods i Lovgivningens hidtilværende Forstand komne ind under Loven. Han vil ikke kunne paavise, at dette er skeet anderledes end derved, at Lovens Udtryk ere saa almindelige, at de, navnlig i Forbindelse med Motiverne, maae forståes om alle Forandringer ved Eiendomsbestidelse, saavel